

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย โดยแยกตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. การอ่านและอ่านจับใจความ
 - 2.1 ความหมายของการอ่าน
 - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 2.3 ความมุ่งหมายของการอ่าน
 - 2.4 ความมุ่งหมายของการอ่านในใจ
 - 2.5 หลักการสอนอ่าน
 - 2.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน
 - 2.7 ประเภทของการอ่าน
 - 2.8 การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. บทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.1 ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.2 ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.3 ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.4 หลักจิตวิทยาในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.5 หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.6 ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.7 การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.8 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป
 - 4.9 คุณค่าของบทเรียนสำเร็จรูป
5. ความพึงพอใจ
 - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 5.2 ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ

6. บริบทโรงเรียนจำปาหลวงวิทยาคม

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

8. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ (2545 : 1-153) ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ มีสาระสำคัญดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียนทุก

ช่วงชั้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีโอกาสฝึกภาษาให้มากที่สุดในทุกสถานการณ์ โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และกิจกรรมให้หลากหลาย ผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียนคือ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารได้ ใช้แสวงหาความรู้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สังคมโลกได้ตลอดทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication)

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures)

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (Connections)

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities)

มาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication)

มาตรฐาน ต. 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต. 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต. 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียนและการสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures)

มาตรฐาน ต. 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต. 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (Connections)

มาตรฐาน ต. 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities)

มาตรฐาน ต. 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต. 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษาและพัฒนาการของผู้เรียน (Proficiency - Based) เป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- 3.1 ช่วงชั้น ป.1-3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
- 3.2 ช่วงชั้น ป.4-6 ระดับต้น (Beginner Level)
- 3.3 ช่วงชั้น ม.1-3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)
- 3.4 ช่วงชั้น ม.4-6 ระดับความก้าวหน้า (Expanding Level)

คุณภาพผู้เรียน

ช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

1. เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศ แลกเปลี่ยน และนำเสนอข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกนึกคิด และความคิดรวบยอด โดยใช้ น้ำเสียง ท่าทาง ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ

2. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเน้นการฟัง พูด อ่าน- เขียน ในหัวข้อเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่าง และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

3. ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียง และไม่ใช้ความเรียง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และมีชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น

6. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูลความรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจและระดับชั้น

7. ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หากความเพลิดเพลีนและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ช่วงชั้นที่ 4 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

1. เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แสดงความรู้สึกรักใคร่ และความคิดรวบยอด ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา งานอาชีพ ชุมชนและสังคมโลก ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคคลากร และกาลเทศะ

2. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง- พูด -อ่าน- เขียน ในหัวข้อเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่าง และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ 3,600-7,750 คำ (คำศัพท์ที่มีระดับการใช้แตกต่างกัน)

3. ใช้ประโยคผสม (Compound Sentence) และประโยคซับซ้อน (Complex Sentence) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. อ่าน เขียน ข้อความที่เป็นความเรียง และไม่ใช้ความเรียง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่มีตัวเชื่อมข้อความ (Discourse Markers)

5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษา และมีชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา ตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น และสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมตามกาลเทศะ

6. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูลความรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจและระดับชั้น จากสื่อที่หลากหลาย

7. ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หากความเพลิดเพลีนและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

4. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) เป็นดั่งบ่งชี้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 : ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 : เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต 1.1.1 : เข้าใจภาษาท่าทาง น้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด รวมทั้งเข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบายที่พบในสื่อจริง

มาตรฐาน ต 1.1.2 : อ่านออกเสียงบทอ่านได้ถูกต้องตามหลักการออกเสียงและเหมาะสมกับเนื้อหาที่อ่าน

มาตรฐาน ต 1.1.3 : เข้าใจและตีความสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง (Non text Information) ในรูปแบบต่าง ๆ โดยถ่ายโอนเป็นข้อความที่ใช้ถ้อยคำของตนเองโดยถ่ายโอนข้อความที่เป็นสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง

มาตรฐาน ต 1.1.4 : เข้าใจ ตีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูล และข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต 1.2 : มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต 1.2.1 : ใช้ภาษาในทางสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐาน ต 1.2.2 : ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตนเสนอความช่วยเหลือและบริการแก่ผู้อื่นและวางแผนการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐาน ต 1.2.3 : ใช้ภาษาเพื่อขอและให้ข้อมูล อธิบายบรรยายเปรียบเทียบเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ของตนเองและสิ่งที่ตนสนใจ สร้างองค์ความรู้โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทางทักษะต่าง ๆ รวมทั้งวางแผนในการเรียนและอาชีพ

มาตรฐาน ต 1.2.4 : ใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง เรื่องราวในชีวิตประจำวันและโครงการในอนาคตพร้อมทั้งให้เหตุผล โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทางทักษะต่าง ๆ รวมทั้งแสวงหาวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมกับตนเอง

มาตรฐาน ต 1.3 : เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ และมีสุนทรียภาพ

มาตรฐาน ต 1.3.1 นำเสนอข้อมูลเรื่องราวสั้น ๆ หรือกิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์รวมทั้งเหตุการณ์ทั่วไป

มาตรฐาน ต 1.3.2 : นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

มาตรฐาน ต 1.3.3 : นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นและสังคมโลก ได้อย่างสร้างสรรค์

มาตรฐาน ต 1.3.4 : นำเสนอบทเพลง บทละครสั้น ๆ (Skit) เหตุการณ์บทกวีหรือข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจได้อย่างสนุกสนาน

สาระที่ 2 : ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.1.1 : ใช้ภาษาและท่าทางในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับระดับบุคคล และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ต 2.1.2 : รู้ที่มา และเหตุผลของงานประเพณี วันสำคัญของชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

มาตรฐาน ต 2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต 2.2.1 : เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศและภาษาไทย ในเรื่อง เสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยค และข้อความที่ซับซ้อน และนำไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

มาตรฐาน ต 2.2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐาน ต 2.2.3 : เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้และความบันเทิงและการเข้าสู่สังคมและอาชีพ

มาตรฐาน ต 2.2.4 : สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

มาตรฐาน ต 2.2.5 : ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียน และนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

สาระที่ 3 : ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 : ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

มาตรฐาน ต 3.1.1 : เข้าใจและถ่ายทอดเนื้อหาสาระภาษาต่างประเทศง่าย ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

มาตรฐาน ต 3.1.2 : ใช้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย

สาระที่ 4 : ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ต 4.1.1 : ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาและชุมชนด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

มาตรฐาน ต 4.1.2 ใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ กับบุคคลในสถานศึกษาและชุมชน

มาตรฐาน ต 4.2 : สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือและการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐาน ต 4.2.1 : ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในการทำงาน ในสถานการณ์จำลอง หรือ สถานการณ์จริง

มาตรฐาน ต 4.2.2 : ใช้ภาษาต่างประเทศในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเหมาะสม และเจรจาโน้มน้าวต่อรองอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 4.2.3 : ใช้ภาษาต่างประเทศเฉพาะด้านเพื่อการสื่อสาร การจัดการด้านการเรียน การศึกษาต่อ หรือด้านอาชีพ

มาตรฐาน ต 4.2.4 : ใช้ภาษาต่างประเทศเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร ของชุมชนท้องถิ่นหรือประเทศชาติในการส่งเสริมหรือสร้างความร่วมมือในสังคม

5. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้รายปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มาตรฐาน ต 1.1 : เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้ได้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. เข้าใจภาษา ท่าทาง น้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด รวมทั้งเข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบายที่พบในสื่อจริง	- ภาษา ท่าทาง น้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด - คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบายที่พบในสื่อจริง
2. อ่านออกเสียงบทอ่าน ได้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียง และเหมาะสมกับเนื้อหา	- บทอ่านประเภทต่างๆ ที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น
3. เข้าใจและตีความสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง (Non-text Information) ในรูปแบบต่างๆ โดยถ่ายโอนข้อความที่ใช้ ถ้อยคำของตนเองและถ่ายโอนข้อความที่เป็นสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงในรูปแบบอื่น	- สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง - ข้อความ
4. เข้าใจ ตีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูลและข่าวสาร จากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจในชีวิตประจำวัน	- ข้อมูลและข่าวสาร จากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 2 มาตรฐาน ต.2.2 : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม
ของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	สาระการเรียนรู้รายปี
1. เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศและภาษาไทยในเรื่อง เสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี สำนวน ประโยค และข้อความที่ซับซ้อน และนำไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	- คำ วลี สำนวน ประโยค และข้อความที่ซับซ้อนอยู่ในภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาและนำไปใช้ได้เหมาะสม	- เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย
3 เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้และความบันเทิง และการเข้าสู่สังคมและอาชีพ	- เห็นคุณค่าของภาษาที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ และการเข้าสู่สังคม และอาชีพ
4.สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ	- กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม
5.ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียน และนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม	- คุณค่าของภาษาและวัฒนธรรม

6. กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนจำเป็นต้องรู้ความแตกต่างระหว่างเทคนิคการสอน วิธีการสอน และแนวคิด ทฤษฎี ซึ่งเป็นที่มาของวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้เข้าถึงความสัมพันธ์ของคำทั้งสาม ตามระดับชั้น วิธีสอนบางวิธีเป็นที่นิยมใช้กันอยู่นาน บางวิธีถูกนำมาใช้เพียงช่วงเวลาหนึ่งแล้วก็เสื่อมความนิยมไป การที่วิธีสอนแต่ละวิธีไม่ได้รับความนิยมต่อเนื่องมิใช่เพราะมีความล้มเหลวในการปฏิบัติจริง แต่มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านจิตวิทยา ด้านภาษาศาสตร์ และด้านการศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดในยุคสมัยต่างๆ ของนักปรัชญา นักจิตวิทยา และภาษาศาสตร์ ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาหลายแนวทางที่ได้พัฒนาไปหลายรูปแบบตามยุคสมัยจนถึงแนวทางการจัดการสอนเพื่อการสื่อสาร ที่มีลักษณะเด่นชัด คือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered)

การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีการฝึกปฏิบัติ มีการนำภาษาไปใช้ได้จริงตามหน้าที่ของภาษาในการสื่อสารความหมาย โดยเป้าหมายอยู่ที่มีการใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสภาพสังคม ดังนั้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้อาจมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ภาษาให้มากและให้มีโอกาสในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่างๆ (Learning Strategies) ที่เหมาะสมกับวัยและระดับขั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) เป็นของตนเอง กลยุทธ์การเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่ กลยุทธ์ในการสื่อสาร ทักษะการจำ ทักษะการถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การประเมินตนเอง การวางแผนจัดการเรียนรู้ของตนเอง การใช้วิธีเรียนแบบต่างๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ ให้เหมาะสมกับตนเองตามระดับขั้นในการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด และสมบูรณ์แบบที่สุด เพราะแต่ละวิธีก็มีจุดดีและจุดด้อย ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาวิวัฒนาการของทฤษฎีการเรียนรู้ และวิธีสอน เพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเข้าใจ เหตุผลและมองความจำเป็นในการที่จะต้องปรับเปลี่ยน และประยุกต์วิธีสอนของตนเอง เพื่อสามารถเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในแต่ละระดับขั้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แตกต่างระหว่างบุคคลและเกิดศักยภาพสูงสุดตามความสามารถของแต่ละคน

7. การวัดและประเมินผล

ในการจัดการเรียนการสอนใด ๆ ก็ตาม การสอนกับการวัดประเมินผลมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ต้นจนอาจกล่าวได้ว่า เมื่อมีการเรียนการสอนต้องมีการประเมินผลควบคู่กันไป ด้วยเสมอเพียงการวัดและประเมินอาจเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัย การประเมินเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีความหมายมากกว่าการให้เป็นเกรดหรือคะแนนรวมแต่เป็นการหาคำตอบที่สร้างสรรค์ในทางบวกและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความก้าวหน้าของผู้เรียนเพื่อตรวจสอบว่าการสอนนั้นบรรลุเป้าหมายในระดับใดผลจากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีอิทธิพลต่อ โรงเรียน ในเชิงบริหารและการสร้างความเชื่อมั่น ในสังคม การประเมินที่ีส่วนหนึ่งต้องเป็นเหมือนเครื่องช่วยในการเรียนและอีกส่วนหนึ่งเป็นเสมือน

เครื่องมือในการวัดและบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เรียนตลอดจนหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสำคัญในการประเมินผลที่พึงพิจารณา คือ การประเมินผลควรมีลักษณะเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เน้นคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนเป็นภาพรวมผลการประเมินต้องชี้ให้เห็นผลการปรับปรุงการสอนของครูผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียนตามเป้าหมายหลักสูตร บ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตจริงได้ทั้งยังเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่หลากหลาย ไม่แยกเด็ดขาดจากการเรียนการสอนเป็นทางการให้ข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักตนเองและมองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล ตรวจสอบและทบทวนซึ่งกันและกัน เน้นที่การวัดกระบวนการ (Process) เท่า ๆ กับการวัดผลผลิต (Product) ของกระบวนการเน้นการวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองรวมทั้งการใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา

ข้อมูลที่ได้มาจะให้ประเมินจะต้องได้มาโดยกระบวนการเก็บรวบรวม จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินผลตามหลักสูตร โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่มีหลากหลายรูปแบบ เลือกนำมาใช้ได้สอดคล้องเหมาะสมกับกระบวนการสอนของผู้สอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดบางครั้งอาจต้องปรับวิธีการหรือดัดแปลงเครื่องมือวัดเพื่อให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ บางกรณีจำเป็นต้องใช้เทคนิคการประเมินที่ผสมผสานหรือหลากหลาย เพื่อให้ได้ภาพเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่กว้างและสมบูรณ์ขึ้น

จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลง ภาระด้านการประเมินผลการเรียนระบบการวัดและประเมินผล ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ จึงเปลี่ยนแปลงไปด้วยเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน การประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเน้นไปที่การวัดและการประเมินผล ที่จะไปสู่การชี้ให้เห็นภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสภาพจริงของการเรียนการสอนจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก (Student Performance) สะท้อนให้เห็นความสามารถอย่างหลากหลายในการพัฒนาคนที่ชัดเจน สอดคล้องกับสมรรถภาพที่มีในตนเองและจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งชี้ให้เห็นวิธีการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง การใช้กิจกรรมประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ช่วยให้เห็นพบว่าผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงใด นอกจากกระบวนการวัดและประเมินผลจะปรับเปลี่ยนแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจะต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่งมีเพียงครูผู้สอนเป็นบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียนซึ่งทำหน้าที่ทั้งประเมินตนเองและประเมินเพื่อน (ในกลุ่ม) และผู้ปกครองเป็นต้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์ต่าง ๆ ในการประเมินด้วย

ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมิน ควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์การสื่อสารตามสภาพจริง คือ เป็นข้อความที่สมบูรณ์ในตัวเอง เป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ มีความเป็นธรรมชาติอยู่ในบริบท ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรประเมินความสามารถในการสื่อความหมายจริงๆ ไม่ควรแยกการใช้ภาษาออกจากสถานการณ์ และควรวัดให้ครอบคลุมองค์ประกอบทางภาษาอันประกอบด้วยความรู้เรื่องเสียง คำศัพท์ โครงสร้าง การใช้ภาษาในสถานการณ์ และกลวิธีในการสื่อสาร แนวการประเมินเช่นนี้ช่วยเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรการสอนและการประเมิน

ในการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาจะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของสถานศึกษาไว้ เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

7.1 การวัดและการประเมินผลระดับชั้นเรียน

มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ของแต่ละรายวิชา ดังนั้นการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาจึงต้องเน้นวิธีการและเครื่องมือวัดที่หลากหลาย เน้นปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นการวัดภาคปฏิบัติให้ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลการบันทึกพฤติกรรม แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ทั้งนี้วิธีการและเครื่องมือวัดที่เลือกใช้ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาภาษาหรือทักษะที่ต้องการวัดด้วย สรุปลักษณะของการประเมินผลทางภาษา ดังตารางที่ 3 (กรมวิชาการ. 2545 : 26)

ตารางที่ 3 การประเมินผล (Assessment profile)

ข้อมูลทั่วไป	การสื่อสารส่วนบุคคล	การสังเกตและการรับรู้	การปฏิบัติจริง
<ul style="list-style-type: none"> - ข้อทดสอบมาตรฐาน - ข้อทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ - ข้อทดสอบที่ครูทำขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การซักถามเป็นรายบุคคล - การอภิปรายกลุ่มย่อย - การสัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน - การมีส่วนร่วมของผู้เรียน - กระทู้หรืออื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - การทดลอง - ศูนย์พจนี - วัสดุทัศน/แถบบันทึกเสียง - การสาทิต - การวาดภาพ - โครงการงาน

ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนได้ทราบระดับความก้าวหน้าและความสำเร็จของตน สามารถนำผลไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองทำให้ครูผู้สอนได้รู้ถึงความสามารถและเข้าใจความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตลอดจนมองเห็นภาพความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที่ทั้งนี้และนำมาจัดกลุ่มผู้เรียนสามารถให้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

7.2 การประเมินระดับสถานศึกษา

เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียนสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้รายปีและช่วงชั้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งผลการประเมินช่วงชั้น ไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้นของผู้เรียน

การประเมินผลนี้จะช่วยให้ข้อมูลอย่างคี่สำหรับครูผู้สอนในพิจารณาว่า การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีประสิทธิภาพหรือมีคุณภาพเพียงใด โดยดูจากการเรียนรู้ด้านความรู้ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับน่าพอใจหรือไม่ ข้อมูลผลการเรียนรู้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และปัจจัยอื่นที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการหรือไม่ ผลจากการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนและสถานศึกษานำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ผลการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่พึงประสงค์

นอกจากนี้ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาสามารถช่วยผู้เรียนในการปรับปรุงแก้ไข ผลการเรียนรู้ การวางแผนการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพครูผู้สอนสามารถวางแผนช่วยเหลือผู้เรียน ให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ฝ่ายแนะแนวสามารถจัดบริการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารได้ทราบถึงมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน และสามารถปรับสภาพการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของผู้เรียนด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนพัฒนาการของผู้เรียน

ในการประเมินผลระดับสถานศึกษา สามารถทำได้ด้วยการใช้การทดสอบแบบต่าง ๆ ร่วมกับบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน โดยลักษณะภาษาที่นำมาทดสอบและจุดประสงค์ในการประเมินควรสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้รายปี มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark) และองค์ (Body of Language) ที่กำหนดในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม และประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย

7.3 การประเมินคุณภาพระดับชาติ

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้นเข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ สำหรับกลุ่มภาษาต่างประเทศจะมุ่งเป็นการประเมินความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งความรู้ทางภาษาและความสามารถในการสื่อสารที่จำเป็นและมีความสำคัญตามระดับชั้น ผลจากการประเมินผลที่ได้นอกจากจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และของประเทศในภาพรวมแล้วยังใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายระดับชาติ เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในระดับประเทศ และในระดับสถานศึกษาต่อไป

8. แหล่งการเรียนรู้

บทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูผู้สอน คือ การรู้จักแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสามารถแนะนำผู้เรียนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าฝึกฝนทักษะทางภาษาเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนได้ด้วยตนเอง

แหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาของตนได้นั้นมีอยู่ในที่ต่าง ๆ รอบตัวผู้เรียน นับตั้งแต่ผู้คน สถานที่ต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนและไกลออกไป ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

1. ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง
 2. ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา
 3. ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-Access Learning Center) ซึ่งเป็นที่ฝึกภาษา
- อเนกประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถของตนในการใช้ภาษาอังกฤษ และสนอง

ความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาแตกต่าง โดยเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ที่จัดไว้ให้ตามความสนใจ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ซีดีรอม อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. รายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ หรือรายการจากต่างประเทศ เช่น BBC, VOA หรือรายการเคเบิลทีวี หรือดาวเทียม เช่น CNN, Discovery, National Geographic เป็นต้น

สรุป จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศทางโรงเรียน ได้พัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากคู่มือและหลักสูตร ดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

การอ่านและการอ่านจับใจความ

1. ความหมายของการอ่าน

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้คำนิยามของการอ่าน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2535) ได้เขียนถึงการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาการดูให้เข้าใจ

วรณี โสมประยูร (2544 : 121) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ซึ่งความคิดนี้สอดคล้องกับสมุทฺร เช่น เซาเวนิช (2542 : 1) ที่กล่าวว่า การอ่านเปรียบเหมือนกับกระบวนการถอดรหัสบางอย่าง ตัวอักษรแต่ละตัวคือรหัสที่ถูกจัดเรียงไว้อย่างมีระเบียบผู้อ่านจะต้องถอดรหัสนั้น (Decode) และนำเครื่องหมายสัญลักษณ์ไปสู่สมองซึ่งรหัสนั้นคือคำและประโยคนั้นเอง

สมุทฺร เช่น เซาเวนิช (2530 : 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การสื่อความหมายเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

ชินทซ์ (เปรมฤดี พิมพ์เวิน. 2549 : 30; อ้างอิงจาก Zimtz. 1958 : 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การทำความเข้าใจภาษาที่ผู้แต่ง ได้เขียนไว้ และการอ่าน คือ ความสามารถที่จะทำนายความหมายของตัวอักษรที่ตนกำลังอ่าน

เอ็ดเวิร์ดและวาเล็ท (Edward & Vallette.1977 : 249) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการพัฒนาขั้นต้นแรกคือการออกเสียงให้ตรงกับสัญลักษณ์ขั้นต้นต่อมาก็ศึกษาถึงการอ่านเนื้อเรื่อง

จากความหมายของการอ่านที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่ซับซ้อนที่ต้องใช้สายตาในการสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์นั้น ๆ รับรู้และเข้าใจ ความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยการแปลความหมายจากรหัส ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มองเห็น ทั้งนี้ต้องอาศัยความสามารถในการขยายความตลอดจนความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐานเดิมเพื่อให้เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตของคนเราอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลินอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

สนิท ตั้งทวี (2526 : 34) กล่าวถึงความสำคัญการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าในด้านการพิมพ์และเทคนิคอื่น ๆ ทำให้วิทยาการด้านต่าง ๆ เผยแพร่ออกมาในรูปแบบของสิ่งพิมพ์เป็นส่วนมากการอ่านจึงกลายเป็นเครื่องมือเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

เบนเนดิโอ (Gbenedio.1986 : 46-51) กล่าวถึงความสำคัญต่อการอ่านว่าแม้ปัจจุบันนี้ การสื่อสารจะมีความก้าวหน้าอย่างสูง และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาใช้เพื่อการสื่อสารก็ตาม แต่สิ่งพิมพ์ยังมีความสำคัญในระบบการสื่อสารทั่วโลก ถ้าปราศจากสิ่งพิมพ์หรือตำราต่าง ๆ ก็คงไม่เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษา หรือเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการที่สำคัญ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้พัฒนาเพิ่มพูนประสบการณ์ต่าง ๆ และเพื่อความบันเทิง โดยเฉพาะประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ การสอนภาษาอังกฤษมีความสำคัญยิ่ง เพราะไม่ว่านักเรียนจะสามารถพูดหรือเขียนภาษาอังกฤษได้หรือไม่ก็ตาม แต่ทักษะที่เราจำเป็นต้องมี คือความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเนื่องจากต้องอ่านตำราเรียนที่เป็นภาษาอังกฤษนั่นเอง

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตของคนเราตลอดเวลา เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ประสบการณ์ และความเพลิดเพลินอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันเพราะการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ต้องนำไปใช้ในการศึกษา การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. ความมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การอ่านแต่ละครั้งจะมีความมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป ถ้าผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านแต่ละครั้ง ก็จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งมีดังนี้

- 3.1 การอ่านเพื่อค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี
- 3.2 การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านการ์ตูน อ่านนิยาย อ่านนิตยสาร อ่านนิยาย
- 3.3 การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทชวนหัวต่าง ๆ
- 3.4 การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านประวัติศาสตร์ อ่านสารคดี
- 3.5 การอ่านเพื่อวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
- 3.6 การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง
- 3.7 การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง เช่น อ่านประกาศ อ่านบทความ
- 3.8 การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคู่มือ อ่านคำแนะนำ
- 3.9 การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่องและเหมือนกับพูด เช่น อ่านบทละคร

4. ความมุ่งหมายของการอ่านในใจ

- 4.1 สามารถอ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้ดี
- 4.2 สามารถเพิ่มพูนความชำนาญในการอ่าน และมีสมาธิในการอ่าน
- 4.3 สามารถนำสิ่งที่ได้อ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- 4.4 สามารถนำการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.5 สามารถบอกประโยชน์ของการอ่านในใจและรักษาการอ่านหนังสือ
- 4.6 สามารถส่งเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายของคำศัพท์โดยใช้หนังสืออ้างอิงจาก Dictionary
- 4.7 สามารถส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อมและสนใจปัญหาและเหตุการณ์ประจำวันโดยการอ่าน
- 4.8 สามารถถ่ายทอดจินตนาการจากการอ่านมาเป็นคำพูด หรือข้อเขียนได้
- 4.9 เข้าใจหลักการเบื้องต้นในการอ่านหนังสือ การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา

5. หลักการสอนอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่แปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถมองเห็นให้เกิดความรู้ความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน และสนองตอบความต้องการของผู้อ่านด้วย ดังนั้นการอ่านที่จะทำให้เกิดความคิดและนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ดี ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะต้องมียุทธศาสตร์ในการสอนอ่าน ดังนี้ (วรณี โสภประยูร.2537 : 129-131)

- 5.1 ความพร้อมของเด็ก ในการสอนครูจะต้องตรวจและสร้างความพร้อมทางร่างกายเกี่ยวกับสายตา เช่น กวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ความพร้อมเกี่ยวกับการสังเกตเปรียบเทียบ จำแนก

แยกแยะสิ่งของ การออกเสียงเรียกชื่อสิ่งของต่างๆ รวมทั้งครูจะต้องทำให้การอ่านง่ายและสนุกสนาน

5.2 ความต้องการของเด็ก ครูควรทราบความต้องการในการอ่านของเด็กเป็นรายบุคคล ครูต้องรู้และเข้าใจธรรมชาติของเด็ก ว่าเด็กทุกคนอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อะไร อยากรู้อะไร อยากรู้อะไร ครูต้องรู้จักกระตุ้นความต้องการของเด็กให้มาสัมผัสกับการอ่าน โดยชักนำให้อ่านมากๆ จะได้มีความรู้มากเพื่อจะนำไปพูดไปแสดงได้ ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กอีกด้วย

5.3 ประสบการณ์ของเด็ก เด็กที่มีฐานะทางบ้าน ทางสังคมและเศรษฐกิจดี จะทำให้เด็กมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตรงกันข้ามเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดี จะขาดประสบการณ์ในการอ่าน ดังนั้นครูจะต้องสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น นำภาพสถานที่ ภาพพืช ภาพสิ่งของต่างๆ ฯลฯ มาให้นักเรียนมีประสบการณ์ จะช่วยให้เด็กอ่านอย่างเข้าใจและมีความหมายสำหรับเด็กมากยิ่งขึ้น

5.4 ความสามารถในการรับรู้ของเด็ก เด็กมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกันตามสติปัญญา ประสบการณ์ และการเรียนรู้ เด็กบางคนเรียนรู้ได้เร็ว จำได้ดี ทำให้มีประสบการณ์มาก ดังนั้นครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน จึงจะสามารถแก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมให้เด็กสร้างวิธีการรับรู้ได้ดีขึ้น

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

6.1 ตัวเด็ก

6.1.1 ทางด้านร่างกาย ได้แก่ ตา ปาก ลิ้น โดยสุขภาพของเด็กแตกต่างกัน เช่น สายตาสั้น สายตายาว สายตาเอียง ตาบอดสี ลิ้นไก่สั้น ริมฝีปากแหงน เพดานโหว่ เจ็บไข่มดอย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ทักษะการอ่านของเด็กแตกต่างกัน ครูควรเข้าใจและหาทางแก้ไข

6.1.2 ทางด้านสติปัญญา เด็กมองเห็นภาพ ความสัมพันธ์ของภาพและอักษร การตีความและขยายความได้แตกต่างกัน ครูต้องใช้กิจกรรมที่แตกต่างกันเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

6.1.3 ทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้าน ทางโรงเรียน และในชุมชนของเด็กแตกต่างกัน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อหาวิธีจัดประสบการณ์ส่วนที่ขาดให้เด็กบางกลุ่มและหากิจกรรมที่จะช่วยเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้สูงขึ้น

6.2 ตัวครู

6.2.1 บุคลิกภาพของครู ครูฝึกสอนอ่านจะต้องมีบุคลิกภาพในการพูด ภาษาอังกฤษถูกต้องชัดเจน อ่านถูกต้องตามวิธี รวมทั้งการแต่งกายให้ประณีตและสวยงาม

6.2.2 ความรู้ของครู ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของภาษาอังกฤษให้ ถูกต้องอย่างดี มีความรู้เรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษ รู้จุดมุ่งหมายของการอ่าน มีความรู้ในวิธีการ สอนมีความเข้าใจความหมายของการอ่าน รู้ความต้องการและความสนใจของเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับ พัฒนาการในการอ่านภาษาอังกฤษของเด็กและสภาพแวดล้อมของเด็กด้วย จะช่วยทำให้การสอน อ่านประสบความสำเร็จ

6.3.3 ภาษาและสำเนียงการพูดของครู ครูต้องพูดให้สุภาพ อ่อน โยนและรู้จักใช้ จิตวิทยาในการพูด

6.4.4 ความศรัทธาในการสอนและความรับผิดชอบต่อน้ำหนักของครูหากครูคิดว่า สิ่งเหล่านี้ดีจะมีผลไปถึงเรื่องการสอนอ่านด้วย

6.5.5 การปกครองของครู ครูต้องยุติธรรม ใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยมา ปกครองเด็กและความเป็นกันเองกับเด็ก

6.6.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมี ส่วนร่วม มีการเสริมแรง มีบรรยากาศสนุกสนาน และเป็นธรรมชาติ รู้จักสร้างอารมณ์เป็นสุขและมี ความคิดสร้างสรรค์ โดยการ ใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของนักเรียน

7. ประเภทของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านจะมีจุดประสงค์ รูปแบบ และวิธีในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการแบ่งประเภทของการอ่านนั้นมีอยู่หลายวิธี แต่ในที่นี้จะนำเสนอการแบ่งประเภทของการอ่านเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

การแบ่งประเภทของการอ่านโดยคำนึงถึงเสียงเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ การอ่าน ออกเสียงการอ่านในใจดังกล่าว นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาลำเรียน และการดำรงชีวิต แล้วยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนการสอนทักษะภาษา อธิบายสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่านออก เสียงและการอ่านในใจ เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมองเห็นขอบข่าย และวิธีการสอนได้ชัดเจน พร้อมทั้งสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะทางภาษาได้สะดวก และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น วรณี โสมประยูร (2544 : 125 – 127) ได้แบ่งการอ่านออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

7.1 การอ่านออกเสียง ได้แก่ การอ่านวลี ข้อความ บทอ่านสั้นๆ

7.2 การอ่านในใจ (Silent Reading) คือ การอ่านแบบไม่เปล่งเสียงออกมาแบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่

7.2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น อ่านตำรา

7.2.2 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกชั้นตอน เช่น อ่านลำดับเหตุการณ์

7.2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดเพื่อการปฏิบัติ เช่น อ่านคู่มือวิธีประกอบอาหาร

7.2.4 การอ่านแบบจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่อง เช่น

อ่านบทความ

7.2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ

7.2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง เช่น

อ่านโฆษณา

7.2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่ต่าง ๆ

นอกจากนี้ มิ่งขวัญธรรม น้าชื่นเมือง (2543 : 37) ได้แบ่งการอ่านออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. อ่านเพื่ออ้างอิง การอ่านแบบนี้ใช้เมื่อต้องการหาข้อมูลสำคัญนำข้อมูลมาตอบคำถามหรือ ตอบข้อข้องใจของเราเอง

2. อ่านเพื่อวิเคราะห์ อ่านให้เข้าใจแนวคิด มุมมองต่าง ๆ ที่ผู้เขียนต้องการสื่อแล้วนำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาคิด พิจารณาอีกครั้ง

3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านแล้วเกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลาย มีความสุขและได้ ธรรมชาติไปกับงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ

สมุทร เช่นชาวณิช (2542 : 87 – 88) และ เกรลเลท (Grellet, 1995 : 4) ได้กล่าวถึงวิธีการอ่านที่เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปในแนวเดียวกัน โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. การอ่านแบบเปิดผ่านไปอย่างรวดเร็ว (Skimming) คือ การอ่านแบบข้ามคำเป็นวิธีการอ่านข้อความอย่างรวดเร็ว ๆ และอ่านข้ามเป็นตอน ๆ อาจจะข้ามเป็นประโยคหรือบรรทัด ๆ ไป ไม่ติดต่อกัน เพื่อเก็บประเด็นหรือใจความสำคัญโดยทั่ว ๆ ไป หรือรายละเอียดที่สำคัญเท่านั้น

2. การอ่านที่ต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง (Scanning) คือ การอ่านแบบกวาดสายตาเป็นวิธีหรือเทคนิคการอ่านข้อความอย่างรวดเร็ว ๆ และคร่าว ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายแต่เพียงเพื่อที่จะค้นหาข้อมูลหรือคำตอบเฉพาะสำหรับคำถามบางข้อที่ต้องการเท่านั้น

3. การอ่านเพื่อหารายละเอียด (Thorough Reading) ผู้เรียนจะต้องเข้าใจข้อเขียนทั้งใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อยอยู่ในระดับที่สำคัญไม่เท่ากัน

4. การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical Reading) เป็นทักษะการอ่านที่ยากที่สุดและควรใช้ในระดับที่สูงขึ้นเพราะผู้อ่านจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อข้อเขียนที่ตนอ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ มาสนับสนุนหรือโต้แย้งต่อข้อเขียนนั้น

จากที่กล่าวถึงการแบ่งประเภทของการอ่านมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า ประเภทของการอ่านและวิธีการอ่านนั้นจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้อ่านว่าต้องการความเข้าใจในรายละเอียดมากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงเลือกวิธีที่เหมาะสมและมีประโยชน์สูงสุดสำหรับกิจกรรมอ่านประเภทนั้น ๆ

8. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญนั้น มีจุดมุ่งหมายของการอ่าน คือ จับใจความสำคัญของเรื่อง ที่อ่านให้ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว การอ่านแต่ละครั้งหากจับประเด็นหลักหรือใจความสำคัญไม่ได้แล้ว การอ่านนั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด นกต จันทรเพ็ญ (2535 : 86) ได้กล่าวถึงความหมายของใจความสำคัญว่า หมายถึง ความคิดสำคัญของผู้เขียนที่แสดงไว้ในงานเขียน ซึ่งสอดคล้องกับสมบัติ จำปาเงิน (2531 : 65) ที่กล่าวว่า ใจความสำคัญคือ ข้อความที่ทำหน้าที่ครอบคลุมใจความสำคัญของข้อความอื่นๆ ในตอนนั้นไว้หมด ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยคเดี่ยว หรือช่อนก็ได้แล้วแต่กรณี และมักจะปรากฏอยู่ตอนต้นของข้อความ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

ชลธิชา กลัดอยู่ (มยุรี นระว้าง, 2549 : 36; อ้างอิงมาจาก ชลธิชา กลัดอยู่ 2517 : 25-26) ได้กล่าวถึงความหมายของใจความสำคัญในการอ่านไว้ 2 ลักษณะ คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

1. การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม ทำได้โดยการพินิจและการกวาดสายตาผ่านหัวข้อต่างๆ ทั้งหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยอย่างรวดเร็ว แล้วทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่สำคัญของข้อความนั้น เพื่อให้มองเห็นความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่าง ๆ และเข้าใจจุดมุ่งหมายของข้อความนั้นๆ

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจความสำคัญของข้อความนั้นก่อนที่ที่จะเก็บสาระสำคัญของข้อความหนึ่ง ๆ ไว้ หลายแง่สามารถเก็บความรู้หรือข้อมูลที่ที่น่าสนใจ เก็บเรื่องสำคัญ เก็บแนวคิด หรือทัศนคติของผู้เขียน และเก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถจัดลำดับหรือนำหนักความสำคัญที่แตกต่างกันได้

สนิท ตั้งทวี (2529 : 306) ได้อธิบายลักษณะของใจความสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ใจความสำคัญเป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่น ๆ ในตอนนั้น ๆ ไว้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นรายละเอียดหรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น
2. ใจความสำคัญของข้อความหนึ่ง ๆ หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
3. ใจความสำคัญส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจเป็นประโยคเดียว หรือซ้อนก็ได้ แต่ในบางกรณีใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงความแฝงอยู่ในข้อความนั้น ๆ
4. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ข้างต้น

จากการให้ความหมายของการอ่านจับใจความสำคัญของบุคคลต่าง ๆ ข้างต้นสรุปได้ว่าการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญหรือจับสาระสำคัญ (Main idea) และพลาความ (Details) ของเรื่องที่อ่านด้วยความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถสรุปความจากรื่องได้ตรงกับแนวคิดของผู้เขียน

แผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2541 : 57-59) ได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผลสำหรับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของนักเรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น

2. องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ยังไม่ได้กำหนดเป็นรูปแบบที่ชัดเจนแต่มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ พิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยจะต้องมีความครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตรมีความชัดเจนที่บ่งบอกถึงภาระของนักเรียน ที่สามารถจัดได้ตรงตามจุดประสงค์หลักสูตรที่กำหนด สอดคล้องกับระยะเวลาในการเรียนการสอนและมีความเป็นไปได้

2.2 เนื้อหาสาระ พิจารณาเนื้อเรื่องที่สอน โดยต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชา ตรงตามเนื้อหาของหลักสูตร มีความชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย ไม่สับสน มีความครอบคลุมและมีการค้นคว้าหารายละเอียดเพิ่มเติมให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีบทสรุป เนื้อหาสาระไว้ท้ายเรื่อง และมีหลักฐานค้นคว้ามาอ้างอิง

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน พิจารณาผลที่นักเรียนได้รับ โดยกิจกรรมนั้น จะต้องน่าสนใจ เข้าใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สับสน มีการเรียงลำดับเนื้อหา ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ประหยัดค่าใช้จ่าย มีความหลากหลาย นักเรียนสามารถรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้องและมีคุณธรรม

2.4 สื่อการเรียนการสอน พิจารณาสื่อที่ครูจัดทำขึ้นใช้เอง โดยต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับเรื่องที่สอน ระหว่างสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนใจช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประหยัดและถูกต้องตามหลักวิชาและใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น

2.5 การวัดและการประเมินผล พิจารณาจากวิธีการวัดผลประเมินผล โดยต้องตรงกับจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ มีความครอบคลุมของเนื้อหา ข้อทดสอบมีความถูกต้องตามหลักวิชา เป็นปรนัย วัดแล้วสามารถนำไปประมวลผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้และสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี

3. โครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้

โครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่อธิบายสมรรถภาพและจุดประสงค์การเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา กำหนดการสอน ตารางสอน ตลอดจนองค์ความรู้ด้านกระบวนการเรียนการสอนของศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ ที่กำหนดตามแผนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยา ที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของนักเรียน

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่อธิบายรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาและตามแต่ละโรงเรียนกำหนด โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....หน่วยการเรียนรู้.....
 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง.....ระยะเวลา.....ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ (บอกความสำคัญของเรื่องที่สอน เช่น มีคุณค่าต่อผู้เรียนอย่างไร)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

ให้เขียนจุดประสงค์ปลายทางของเรื่องที่สอน เขียนให้ครอบคลุมเนื้อหา

สาระสำคัญ

2.2 จุดประสงค์นำทาง

เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สามารถวัดได้ อธิบาย บอก เปรียบเทียบ ศึกษา

ยกตัวอย่าง ฯลฯ

3. เนื้อหา/สาระ

บอกเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอนโดยย่อ ว่าเนื้อหาสาระใด ผู้สอนสรุปประเด็นสำคัญของ
 เรื่องที่สอน/เรียน

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

บอกกิจกรรมของนักเรียน กิจกรรมของครูผู้สอน ว่านักเรียนทำกิจกรรมอะไรบ้าง ครูทำ
 กิจกรรมใดบ้าง เช่น วิธีนำเข้าสู่บทเรียน ครูสาธิต นักเรียนทดลองปฏิบัติ ทดสอบทดสอบประจำ
 บทเรียน นักเรียน ครูช่วยกันสรุปผลการเรียน

5. สื่อการเรียนการสอน

บอกรายชื่อสื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้โดยละเอียดว่าใช้อุปกรณ์ชนิดใด จำนวนเท่าใด

6. การวัดและประเมินผล

บันทึกการประเมินผลการสอนและการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ว่า โดยภาพรวมของ
 นักเรียนทั้งกลุ่ม/ชั้นเรียนเป็นอย่างไร นักเรียนกลุ่มใดมีปัญหาชนิดใด ควรแก้ไขอย่างไรหรือ
 นักเรียนให้ความสำคัญต่อกิจกรรม ร่วมปฏิบัติกิจกรรมอย่างไร

7. ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียน

8. บันทึกหลังการสอน

1. ผลการเรียนรู้

2. ปัญหาอุปสรรค

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

9. ความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

10. การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นแล้ว ก่อนดำเนินการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายควรตรวจสอบความถูกต้องด้านวิชาการ หลักการจัดกิจกรรม ความเหมาะสมของกิจกรรม เนื้อเรื่อง แล้วลงชื่ออนุญาตทำการสอน

ลงชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีองค์ประกอบดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546 :167-169)

1. จุดประสงค์ปลายทาง
2. จุดประสงค์นำทาง
3. เนื้อหา/สาระ
4. สื่อการเรียนรู้
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล
7. กิจกรรมเสนอแนะ
8. บันทึกผลหลังสอน
 - 8.1. ผลการเรียนรู้
 - 8.2. ปัญหาอุปสรรค
 - 8.3. ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

ลงชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

บทเรียนสำเร็จรูป

1. ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาศาสตร์ใหม่ มีชื่อเรียกแทนได้หลายชื่อ เช่น บทเรียนตนเอง บทเรียนสำเร็จรูป การสอนแบบโปรแกรม การสอนแบบกำหนดการ หรือ การเรียนแบบกำหนดการ เป็นต้น สำหรับในต่างประเทศมีการใช้แทนหลายคำ เช่น Programmed Learning, Programmed Instruction, Self-Instruction Program, Programmed Text, Programmed Book, Crumbled Book เดิมถือว่าเป็นผลนวัตกรรมทางการศึกษา และเป็นที่ยอมรับในนามบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม หนังสือเรียนด้วยตนเอง ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำเหล่านี้ไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 16-17) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นการจัดลำดับประสบการณ์ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง โดยยึดทฤษฎีสั่งเร้า-การตอบสนอง (Stimulate-Response หรือ S-R Theory) เป็นหลักในการกระทำ ผู้เรียนสามารถทราบถึงพัฒนาการของตนเองได้ทันที บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมาช่วยเป็นเครื่องทุ่นแรงทางการศึกษาอาจจะทำในรูปแบบของเครื่องช่วยสอน (Teaching Machine) หรือเป็นรูปเล่มหนังสือ (Programmed Text book) แต่สิ่งสำคัญก็คือบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องมีการกำหนดเนื้อหาไว้แน่นอน จัดวางเนื้อหาไว้เป็นลำดับขั้นอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยอาศัยพื้นฐานจากการศึกษาค้นคว้า ในด้านสรีระวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา ตลอดจนลักษณะทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเด็กที่เรียน

ธีระชัย บุรณโชติ (2537 : 7) ได้ให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียน โปรแกรมหลาย ๆ บทเรียนที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกัน รวมกันเข้าเป็นบทเรียน โปรแกรม โดยเนื้อหาของวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ มักอยู่ในรูปของ “กรอบ” หรือ “เฟรม” (Frame) โดยการเสนอเนื้อหาทีละน้อย มีคำถามให้ผู้เรียนได้คิดและตอบแล้วเฉลยคำตอบให้ทราบทันที โดยมากบทเรียนแบบโปรแกรม มักเป็นรูปของสิ่งพิมพ์ที่เสนอความคิดรวบยอดที่จัดลำดับไว้เป็นอย่างดี

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 76-77) ได้ให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปว่าเป็นสื่อการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเองจะช้าหรือเร็วก็ตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลาย ๆ กรอบ (Frame) แต่ละกรอบจะมีเนื้อหาเรียบเรียงไว้มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับ โดยมีส่วนที่ผู้เรียนต้องตอบสนองด้วยการเขียนคำตอบซึ่งอาจอยู่ในรูปเติมคำในช่องว่างเลือกคำตอบ ฯลฯ และมีส่วนที่เป็นเฉลยคำตอบที่ถูกต้องซึ่งอาจอยู่ข้างหน้าของกรอบนั้น หรืออยู่กรอบถัดไป หรือที่ส่วนชื่อของบทเรียนก็ได้ บทเรียนสำเร็จรูปที่สมบูรณ์จะมีแบบทดสอบ

วัดความก้าวหน้าของผู้เรียน โดยทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้วพิจารณาว่าหลังเรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีคะแนนมากกว่าก่อนเรียนมากน้อยเพียงใด

สถานีฯ ภายภาค (2547 : 2) ได้ให้นิยามว่าบทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียน ที่เหมือนกับจำลองสถานการณ์การเรียนกับการสอนไว้ในรูปของวัสดุหรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งทำหน้าที่ เหมือนครู โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกับบทเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง เพราะมีการเสริมแรงให้ผู้เรียน ได้ทราบทันทีว่า กิจกรรมที่ผู้เรียนทำนั้นถูกหรือผิดเป็นบทเรียน ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและก้าวหน้าตามความสามารถของแต่ละบุคคล

เอ็ดเวิร์ด บี ฟราย (Edward B. Fry ; อ้างอิงมาจากมูรี นาระวัง. 2549 : 42) ให้นิยามว่า บทเรียนสำเร็จรูป คือ โปรแกรมการสอนแบบง่าย ๆ ที่พิมพ์เป็นตัวหนังสือและไม่ต้องใช้กับเครื่อง สอนซึ่งเป็นการสอนโดยตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ในตอนต้นจะเป็นคำถามแบบง่าย ๆ และต่อไป จะเพิ่มความยากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ไม่ก้าวเร็ว จนผู้เรียนตามไม่ทัน นักเรียนจะเรียน ได้เร็วเท่าที่สติปัญญา ของเขาจะอำนวย

จากความหมายที่นักการศึกษา และนักเทคโนโลยีการศึกษาได้ให้ไว้ พอที่จะสรุป ความหมายของ บทเรียนสำเร็จรูปได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นโดยกำหนด เนื้อหา วัตถุประสงค์ไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยการนำเสนอเนื้อหาในรูปของ “กรอบ” หรือ “เฟรม” (Frame) ซึ่งบรรจุเนื้อหาทีละน้อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถและความ สนใจของตนเองและผู้เรียนสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง

2 ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

เอ็ดเวิร์ด บี ฟราย (Edward B. Fry ; อ้างอิงมาจากเอนก ศิลป์นิลมาลย์. 2542 : 9) กล่าวถึง ลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูป ไว้ดังนี้

1. การเสนอบทเรียน จะแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ กรอบเหล่านี้ มีขนาดแตกต่างกันไป มีตั้งแต่หนึ่งประโยค จนถึงย่อหน้า
2. ในแต่ละกรอบจะมีคำอธิบายและคำถาม เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีการตอบสนอง (Response) อาจเป็นการตอบคำถาม หรือเติมคำลงในช่องว่าง เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา การตอบสนองของผู้เรียน จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียน มากน้อยเพียงใด
3. ผู้เรียนทราบผลทันทีว่า การตอบสนองของตนถูกหรือผิด การได้ทราบผลทันทีจัดว่า เป็นการเสริมแรง (Immediately Reinforcement) ถ้าตอบคำถามถูกต้อง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความ พอใจ และเป็นการช่วยให้มีการทำกรอบต่อไป ถ้าตอบผิดก็จะได้ทราบว่าผิดอย่างไร และจะตอบถูก ได้อย่างไร

4. กรอบต่างๆ จะต้องเรียงลำดับจากขั้นหนึ่ง ไปยังอีกขั้นหนึ่ง จนถึงจุดหมายที่ต้องการ และต้องมีลักษณะต่อเนื่องกัน

5. ต้องมีวัตถุประสงค์ในการสอน เพื่อการประเมินผล จะ ได้ถูกต้องและแม่นยำตรง

6. มีการปรับปรุงบทเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก ถ้านักเรียนตอบผิดมากแสดงว่า บทเรียนอาจไม่น่าสนใจให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ จะต้องมีการปรับปรุง

7. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนตามความสามารถของตนเองซึ่งเป็เรื่อง กุมุท (2520 : 8) กล่าวไว้ว่าลักษณะวิธีการเรียนการสอนของบทเรียนสำเร็จรูปถือหลักมาจากการสอนที่ดี 4 ประการ คือ

7.1 ให้ผู้เรียนตอบสนองเอง (ทำกิจกรรม/ตอบคำถาม) อยู่ตลอดเวลา

7.2 ให้ผู้เรียนทราบผลการตอบสนอง หรือทำกิจกรรมทันที

(บอกคำตอบให้ทราบ)

7.3 เสริมแรงและให้กำลังใจในการเรียน (ชมเชย/พูดให้กำลังใจ)

7.4 สอนเป็นขั้นตามลำดับที่ละน้อย ๆ

3. ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป

सानิตย์ กายาผาด (2547 : 8) การแบ่งประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป อาศัยเกณฑ์ การแบ่งออกได้เป็นลักษณะต่าง ๆ กัน ถ้าแบ่งประเภทของบทเรียนตามสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. บทเรียนสำเร็จรูปตำรา หรือแบบเรียนสำเร็จรูป (Programmed Textbook)

2. บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กับเครื่องช่วยสอน (Teaching Machines)

3. บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้สื่อประสม (Multi-media Program)

บทเรียนสำเร็จรูปแบบตำราหรือแบบเรียนสำเร็จรูป มีลักษณะเป็นรูปเล่ม คล้าย ๆ ตำรา ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นบทเรียนที่ใช้ได้อย่างอิสระ ผู้เรียนจะอ่านเนื้อหา ซึ่งมีการจัดเรียงลำดับเนื้อเรื่องจากง่ายไปหายาก โดยการแบ่งหน่วยและลำดับขั้นย่อย ๆ เรียกรอบ แต่ละกรอบจะมีคำอธิบายเนื้อหา และคำถามให้นักเรียนตอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน และคำตอบที่ผู้เรียนตอบนั้นสามารถตรวจสอบได้ด้วยตนเองการตอบนั้นอาจจะอยู่ในลักษณะ ของของการเติมคำในช่องว่างคือ การสร้างคำตอบ การเลือกคำตอบ หรือเป็นแบบถูกผิด บทเรียน สำเร็จรูปแบบตำรานี้ ถ้าสร้างให้ดี น่าสนใจ น่าติดตามแล้ว จะทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ เหมือนการสอนโดยครู

บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้เครื่องช่วยสอน จะต้องสร้างบทเรียนสำเร็จรูปขึ้นมาเพื่อใช้ควบคู่ กับเครื่องช่วยสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นทึบหรือกล่องบรรจุบทเรียน มักจะใช้ไฟฟ้าเข้าช่วยลักษณะของ คำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) การเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่เครื่องช่วยสอน

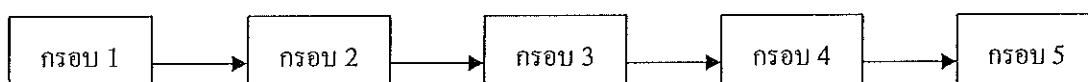
ถ้าผู้เรียนกดปุ่มคำตอบที่ถูกคำถามใหม่จะเลื่อนขึ้นมา ถ้ากดปุ่มคำตอบผิดบทเรียนก็จะเลื่อนจนกว่าจะกดปุ่มถูกต้อง บทเรียนสำเร็จรูปแบบนี้ จำเป็นต้องใช้ควบคู่กับเครื่องช่วยสอนจะใช้อย่างเดียวไม่ได้

บทเรียนสำเร็จรูปประเภทสื่อประสม คือ บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กับโสตทัศนูปกรณ์ได้หลายๆชนิด เพื่อมาช่วยในการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น บทเรียนที่ใช้ประกอบด้วย เทปบันทึกเสียง บทเรียนกับสไลด์ประกอบเสียง บทเรียนกับรูปภาพ บทเรียนกับหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง หรือ หลาย ๆ เล่ม บทเรียนกับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา หรือบทเรียนกับภาพยนตร์ เป็นต้น

ถ้าแบ่งเป็นประเภทบทเรียนสำเร็จรูป โดยการใช้เกณฑ์เทคนิคการเขียนบทเรียน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ (เอนก ศิลปะนิลมาลัย.2542 : 10) คือ

1. แบบเส้นตรง
2. แบบแตกกิ่งก้าน หรือแบบสาขา
3. แบบไม่แยกกรอบ

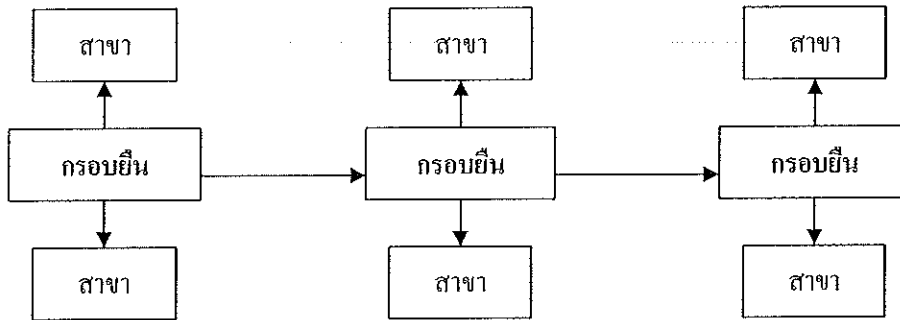
1. แบบเส้นตรง (Linear Programming) เป็นบทเรียนที่เสนอเนื้อหาทีละน้อยบรรจุในกรอบหรือเฟรมต่อเนื่องกันไปตามลำดับเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก โดยเนื้อหาความรู้ในกรอบแรกเป็นพื้นฐานความรู้ในกรอบต่อไป ๆ ในกรอบจะมีเนื้อหา คำถามให้ตอบและมีที่ว่างด้านขวาหรือด้านซ้ายหน้ากระดาษ แผนผังของบทเรียน โปรแกรม แบบเส้นตรง มีลักษณะดังนี้

แผนภาพที่ 1 ลักษณะของบทเรียนแบบเส้นตรง

บทเรียนแบบเส้นตรงเหมาะสมสำหรับวิชาที่เน้นเนื้อหาสาระหรือเน้นความรู้ความจำ ความเข้าใจ แต่ไม่เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่ต้องแสดงความคิดเห็น

2. แบบแตกกิ่งหรือสาขา (Branching Programming) เป็นบทเรียนที่ลำดับการเขียน เช่นเดียวกับแบบเส้นตรงเพียงแต่เนื้อหาบางตอนจะมีรายละเอียดไว้สำหรับคนที่เข้าใจยาก หรือผู้ที่เข้าใจผิดที่ต้องการแก้ไขศึกษา จึงต้องมีการแตกกรอบไปเพื่อให้ผู้ที่ยังไม่เข้าใจศึกษาเพิ่มเติม ส่วนผู้ที่เข้าใจดีแล้วไม่จำเป็นต้องศึกษากรอบที่แยกออกไป แผนผังของบทเรียน โปรแกรม แบบแตกกิ่งหรือสาขา มีลักษณะดังนี้

แผนภาพที่ 2 ลักษณะของบทเรียนแบบแตกกิ่งสาขา

3. แบบไม่แยกกรอบ เป็นบทเรียนที่นำเสนอเนื้อหาทีละน้อยตามลำดับขั้น มีคำถามและคำเฉลย หรือแนวการตอบไว้ตรวจสอบทันที บทเรียนแบบนี้จะไม่เสนอเนื้อหาในลักษณะกรอบแต่เสนอเนื้อหาต่อเนื่องกันไปคล้าย ๆ กัน การเขียนตำราหรือ บทความ ตัวอย่างของบทเรียนแบบไม่แยกกรอบได้แก่ บทเรียนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งจะนำเสนอบทเรียนตามหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้
- 3.2 ชื่อหัวเรื่อง
- 3.3 แนวคิด (Concept)
- 3.4 วัตถุประสงค์
- 3.5 เนื้อหา
- 3.6 กิจกรรมหรือคำถาม
- 3.7 แนวการตอบคำถาม

4. หลักจิตวิทยาในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปต้องอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยา การเรียนรู้ นักจิตวิทยาที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป มี 2 คน คือ B.F. Skinner และ Edward Lee Thorndike

ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ที่นำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
เอนก ศิลปะนิลมาลย์ (2542 : 7)

1. เงื่อนไขการตอบสนอง (Operant Conditioning) ได้แก่ การใช้การเสริมแรง (Reinforcement) หรือการไม่เสริมแรงเมื่อผู้เรียนได้ทำการตอบสนอง

2. การเสริมแรง (Reinforcement) มี 2 ชนิด คือสิ่งเร้าที่ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ตัวเสริมแรง (Reinforcement) และสิ่งเร้าที่ไม่ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ตัวไม่เสริมแรง (Non Reinforcement) ในบทเรียน โปรแกรม การรู้ผล (Knowledge of Results) เป็นตัวเสริมแรงด้วย

3. การเสริมแรงทันทีทันใด (Immediacy of Reinforcement) หมายถึงว่า เน้นที่จะได้ การตอบสนองที่ถูกต้อง สิ่งเร้าที่เป็นตัวเสริมแรงจะต้องเกิดขึ้นทันที หลังจากมีการตอบสนองใน บทเรียน โปรแกรม การให้รู้คำตอบที่ถูกต้องจะเกิดขึ้นทันทีที่นักเรียน ได้ตอบคำถามแล้วเสมอ

4. การปรับพฤติกรรม (Shaping) หมายถึง การตอบสนองเป็นขั้น ๆ นั้นเองพฤติกรรม การเรียนรู้ที่ซับซ้อนด้วยขั้นตอนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องกัน ต้องมีการปรับพฤติกรรม คือต้องรู้ว่าขั้น สุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงการตอบสนองแต่ละขั้นเป็นลำดับ ไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้ เป็นไปตามที่ต้องการ

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ ดังกล่าวในพิไลพรรณ ปุกหุด (มยุรี นระรางวัล, 2549 : 43; อ้างอิงมาจากพิไลพรรณ ปุกหุด, 2519 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า บทเรียนแบบโปรแกรมอาศัยหลัก จิตวิทยาการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ กล่าวคือ ข้อความรู้ที่เป็นหน่วยเล็ก ๆ ซึ่งบรรจุอยู่ในกรอบ นั้นเป็นสิ่งเร้าผู้เรียนอ่านข้อความรู้ในกรอบนั้น ๆ แล้วตอบคำถาม เป็นการตอบสนองและการรู้ผล การตอบในทันทีว่าถูกหรือผิดเป็นการเสริมแรงเนื้อหาวิชาในบทเรียนแบบ โปรแกรมที่ถูกแบ่งย่อย ไว้ในกรอบนั้น จัดเป็นลำดับให้เป็นเหตุเป็นผลจากง่ายไปหายาก ซึ่งต่างจากการสอนทั่ว ๆ ไปที่ เนื้อหาวิชามักไม่ได้รับการจัดลำดับที่ดีพอ และส่วนมากช่วงเวลาของการตอบสนองและการ เสริมแรงนั้นห่างกันมาก

ทฤษฎีของธอร์น ไคลด์ ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เอนก ศิลปนิลมาลัย (2542 : 8) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อ ได้ฝึกฝน หรือกระทำซ้ำ ผู้เรียนจะมีทักษะทาง ภาษาดี มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทัศนคติที่ดี ถ้าผู้เรียนได้รับการฝึกฝน ได้ทำแบบฝึกหัด ได้ใช้ ภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีมากขึ้นเท่านั้น

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ เมื่อร่างกายพร้อมที่จะกระทำแล้ว ถ้ามี โอกาสที่จะกระทำ ย่อมเป็นที่พึงพอใจ แต่ถ้าไม่มีโอกาสที่จะกระทำย่อมไม่พอใจ ในทางตรงกัน ข้าม ถ้าร่างกายไม่พร้อมที่จะกระทำ แต่ถูกบังคับให้ต้องกระทำ ก็จะเกิดความไม่พอใจเช่นกัน

2. กฎแห่งผล (Law of effect) นักเรียนได้เรียนแล้วย่อมต้องการทราบผลการเรียนของ คนว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดครูควรรีบตรวจและคืนนักเรียนโดย รวดเร็ว ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจที่ได้รับผลการเรียน

3. กฎการใช้และไม่ได้ใช้ (Law of use and disuse) ภาษาเป็นวิชาทักษะต้องมีการใช้ฝึกฝนอยู่เสมอ จะคล่องและชำนาญในการใช้ภาษา ถ้าหากเรียนแล้วไม่ได้ใช้นาน ๆ ก็ลืมไปหมด หรือมีทักษะไม่ดีเท่าที่ควร

กล่าวโดยสรุป ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาเพื่อให้ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน และยังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจที่จะเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการสอน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

เอ็ดเวิร์ด บี ฟราย (Edward B. Fry. อ้างอิงมาจากเอนก ศิลปนิลมาลย์. 2542 : 11) ได้ให้หลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ดังนี้

1. ตัวผู้เรียน ผู้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน เช่น อายุ ระดับความรู้ พื้นฐานทางสังคม ประสบการณ์เดิม เพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการสร้างบทเรียนมาก
2. ผลที่ต้องการ ผู้สร้างบทเรียนต้องตั้งจุดมุ่งหมายว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไร เนื้อหาที่เขียนต้องตามจุดมุ่งหมาย และสามารถวัดได้ว่า ผู้เรียนได้ผลตามความต้องการหรือไม่
3. เนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาทั้งหมดจะถูกแบ่งเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อจัดลงในกรอบตามลำดับขั้นของความยากง่าย โดยให้เหมาะกับเวลาในการเรียน
4. วิธีการสอน บทเรียนสำเร็จรูป เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่ง โดยผู้สร้างบทเรียนสำเร็จรูปจะมีหรือไม่ โดยเฉพาะในการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้ที่มีความรู้แตกต่างกัน
5. ความสิ้นเปลือง ควรพิจารณาบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นใช้ ควรให้คุ้มค่ากับการนำไปใช้
6. แบบเรียนสำเร็จรูป บทเรียนที่เขียนขึ้นจะเป็นแบบใด ต้องดูให้เหมาะกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เคอเซค โค (John P. Cecco. อ้างอิงมาจากปรื่อง กุมุท. 2520 : 12) ได้บอกไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปต้องมีหลักการสร้างที่สำคัญ คือ

1. ต้องนำเนื้อหาย่อยเป็นตอนสั้น ๆ หรือ กรอบสั้น ๆ
2. ให้ผู้เรียนมีการตอบสนองบ่อย ๆ
3. ผู้เรียนจะทราบได้ทันทีถ้าเขาตอบถูก หรือแก้ไขความเข้าใจผิดถ้าผู้เรียนตอบผิด
4. ข้อสำคัญ คือ ผู้จัดทำจะต้องนำเนื้อหาและลำดับของกรอบที่สร้างขึ้นไปผ่านการ

ทดลองกับผู้เรียนจริง ๆ เพื่อทบทวนปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน

6. ขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

เอนก ศิลปนิลมาลย์ (2542 : 13) ได้เสนอลำดับขั้นตอนในการดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปไว้อย่างละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อทราบว่าจะต้องสอนอะไรบ้าง เนื้อที่จะสอนเป็นอย่างไร ระดับไหน และจะวัดผลอย่างไร ประมวลการสอนก็อาจช่วยให้ทราบถึงลำดับการสอนและคาดคะเนเวลาที่จะใช้ในการสอนวิชาหนึ่ง ๆ ได้ นอกจากนั้นอาจช่วยกำหนดความลึกและขอบข่ายการสอนเนื้อหาได้

2. นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรมาผนวกกับความต้องการของผู้เรียน และตั้งความมุ่งหมายเฉพาะในการสร้างบทเรียนนั้นๆ การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป จัดเป็นการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (Student Centered) เพราะสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนศึกษา ไม่ใช่ให้ผู้สร้างหรือครูผู้สอนศึกษา ต้องสร้างขึ้นให้สนองความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น จึงต้องคำนึงถึงอายุ พื้นฐานความรู้เดิม พื้นทางวัฒนธรรม และระดับชั้นของผู้เรียน ทักษะของผู้เรียนที่ได้ฝึกฝนมาก่อน ผู้สร้างบทเรียนต้องพยายามแจกแจงความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ให้ออกมาในรูปพฤติกรรมทางกาย ซึ่งสามารถสังเกตได้ เช่น อาจตั้งคำถามตัวเองว่า

2.1 เมื่อผู้เรียนศึกษาบทเรียนจบแล้ว หวังจะให้ผู้เรียนทำอะไรได้บ้าง

2.2 ขณะเมื่อผู้เรียนศึกษาบทเรียนนั้น ต้องการให้ผู้เรียนตอบปัญหาตอนใดได้บ้าง

2.3 มีทักษะ เทคนิค วิธีการ หรืองานสิ่งใดที่หวังจะให้ผู้เรียนทำได้หลังจากศึกษาบทเรียนแล้ว เช่น ให้ทำบัญชีได้ ได้ทดลองว่า ไบไม่มีแบ่งไป ฯลฯ และหากเขากำลังทำผู้สร้างหวังให้ผู้เรียนทำได้เพียงใด

2.4 หลังจากให้ผู้เรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว หวังจะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแยกแยะ (Discriminate) ในด้านใดบ้าง และทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการแยกแยะ

2.5 หวังจะให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง และจะทราบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามที่ปรารถนาแล้วอย่างไร (ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไรบ้างและจะทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้)

3. วางขอบเขตของงาน การวางขอบเขตของงาน หรือวางเค้าโครงเรื่องมีประโยชน์ในการสร้างบทเรียนมาก เพราะจะช่วยในการลำดับเรื่องจะช่วยในการลำดับเรื่องราวก่อนหลังและป้องกันการหลงลืมเรื่องราวบางตอนได้

การเขียนบทเรียนสำเร็จรูปนั้น จะต้องแบ่งแยกเนื้อหาเป็นตอน ๆ และให้แต่ละตอน สัมพันธ์กัน จากตอนหนึ่งสัมพันธ์กับตอนถัดไปเรื่อย ๆ จึงจำเป็นต้องลำดับเรื่องราวก่อนหลัง ซึ่งไม่อาจเป็นไปได้ตามประมวลการสอน หรือสารบัญในหนังสือแบบเรียนก็ได้ บ่อยครั้งที่การ เรียงลำดับเรื่องราวโดยคำนึงถึงเหตุการณ์ หรือความต่อเนื่องเป็นจริงที่เกิดขึ้น ไม่ทำให้เกิด การเรียนรู้ที่ดี เช่น ผู้เขียนตำราทางประวัติศาสตร์มีความคิดเห็นว่า ควรลำดับเนื้อหา ก่อนหลังตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การกล่าวถึงมนุษย์ยุคหินเก่า มนุษย์ยุคกลาง และมนุษย์สมัยปัจจุบัน แต่ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้เรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวตัวเองก่อนอื่นนั่น คือ ผู้เรียนรู้สิ่งที่ เป็นปัจจุบัน ได้ดีกว่าสิ่งที่ เป็นอดีต เป็นต้น

4. รวบรวมและจัดจำแนกเรื่องราว ชั้นนี้เป็นชั้นที่ต้องนำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาและ เห็นว่า เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเรียนที่เราจะสร้างขึ้น เนื้อหาใดที่ไม่มีประโยชน์หรือไม่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาที่เราต้องการก็ตัดทิ้ง ไป ชั้นนี้เป็นชั้นที่ต้องรวบรวมทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น ตำรา

ภาพประกอบการจดบันทึก การไปสัมภาษณ์บุคคล การจดบันทึกการสังเกตการทดลอง การจด บันทึกการสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ

ผู้สร้างบทเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ บทเรียนในบางวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ มีเนื้อหาเปลี่ยนแปลงไปอันเป็นผลมาจากการค้นคว้าใหม่ ๆ สิ่งบางสิ่งก็เป็นที่ยุติกันกว้างขวางแม้ใน หมู่เด็ก เช่น บนดวงจันทร์ไม่มีมนุษย์ ผิวของดวงจันทร์เป็นฝุ่น ฯลฯ การสร้างบทเรียนที่สอนในสิ่ง ที่เป็นที่ยุติโดยทั่วไปสำหรับผู้เรียนย่อมไม่ใช่บทเรียนที่ดี

การใช้คำพูดอธิบายบทเรียนแก่ผู้เรียนในห้วงกับการเขียนข้อความลงในกรอบแต่ละกรอบ ของบทเรียน ย่อมแตกต่างกัน การอธิบายบทเรียนด้วยคำพูดอาจใช้ข้อความที่ยาว ๆ ได้แต่การ อธิบายบทเรียนสำเร็จรูปต้องใช้ภาษาที่สั้นและเข้าใจได้ดี นั้นไม่ใช่ของง่ายเลย

ผู้สร้างบทเรียนต้องหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่เกินวัตถุประสงค์ โดยจำแนกสิ่งที่รวบรวม มาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องทราบ (Must Know) สิ่งใดที่ควรทราบ (Should Know) และสิ่งใดเป็น สิ่งที่ผู้เรียนพอทราบได้ (Could Know) และเลือกเนื้อหาประเภทที่ ถู่ว่า ผู้เรียนต้องทราบก่อน เนื้อหาที่ไม่เป็นต้องการอย่างจริงจังคือ ประเภทควรทราบ หรือพอจะทราบได้ หรือ รู้ไว้ใช่ว่า น่าจะ ตัดออก นอกจากในระดับชั้นสูงขึ้นไป ซึ่งผู้สร้างบทเรียนต้องการเสริมเพื่อให้บทเรียนดำเนินไป ด้วยความราบรื่น

5. ลงมือเขียนบทเรียนสำหรับรูปกรอบ (Frame) หรือหน่วยงานย่อยของบทเรียน สำเร็จรูป ควรมีลักษณะดังนี้

5.1 เขียนเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยย่อยเล็ก ๆ และแต่ละหน่วยย่อยทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหน่วยย่อยต่อไป

5.2 มีเนื้อหา และคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความ
สัมฤทธิ์ผลให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

5.3 การเขียนเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อย ควรให้พาดพิงไปถึงหน่วยย่อยที่ผู้เรียนได้
ศึกษามาแล้วด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วด้วยในตัว

5.4 ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้องเพื่อเป็นการเสริมแรง เนื้อหาของบทเรียนในแต่ละ
กรอบ ต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา และการใช้ภาษา หากจะต้องใช้คำศัพท์
ควรเป็นคำศัพท์ที่เหมาะสมกับพื้นฐานและอายุของผู้เรียน เนื้อหาเรื่องก็ต้องถูกต้องตามหลักวิชา
และมีความต่อเนื่องในแต่ละกรอบ

6. ขั้นตอนการทดสอบคุณภาพ และปรับปรุงแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูป จะต้องทดสอบว่า
บทเรียนที่สร้างขึ้นนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือการ
ทดสอบบทเรียนแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน การทดสอบบทเรียนสำเร็จรูปแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน
ดังนี้

6.1 การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เป็นการทดสอบที่ประกอบด้วยผู้เขียนบทเรียน
กลุ่มหนึ่งเป็นการทดสอบที่ประกอบด้วยผู้เขียนบทเรียนคนหนึ่งกับตัวแทนกลุ่มผู้เรียนคนหนึ่ง
ตัวแทนของกลุ่มผู้เรียนนี้ควรเป็นผู้ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับปานกลางเล็กน้อยเพื่อที่จะได้ไม่ทำ
บทเรียนเร็วเกินไปให้เขาช่วยค้นหาข้อความที่กำกวม ไม่เข้าใจ และข้อความที่ไม่สอดคล้องกับ
ความคิดรวบยอดที่เขาได้มาจากตอนต้นของบทเรียน

6.2 การทดสอบกลุ่มเล็ก ในขั้นนี้ใช้ผู้เรียน 5-10 คน เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้เรียน
ครั้งแรกเป็นการทดสอบพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป (Pre-test) ครั้งที่ 2 เป็น
การทดสอบว่าผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมเพียงใดหลังจากเรียนบทเรียนสำเร็จรูป (Post-test) แล้ว
นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ ถ้าได้มาตรฐานก็สามารถนำไปทดสอบขั้นต่อไปได้ถ้าไม่ได้
มาตรฐานจะต้องนำไปแก้ไขและนำไปทดสอบกับกลุ่มเล็กใหม่

6.3 การทดสอบภาคสนาม เป็นการทดลองกับนักเรียนที่เหมือนกับการใช้
บทเรียนสำเร็จรูปจริง ผู้สอนต้องอธิบายวิธีการเรียนให้ผู้เรียนได้เข้าใจจะต้องทำการทดสอบก่อน
เรียนและหลังเรียน แล้ววิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เช่นเดียวกับการทดลองกลุ่มเล็ก การทดสอบ
ภาคสนามก็เพื่อจะทดสอบหาความตรงของบทเรียนสำเร็จรูป หากปรากฏผลการทดสอบใช้ได้
ก็สามารถนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้

7. การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

วารินทร์ รัศมีพรหม (2531 : 174) กล่าวถึงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปเป็นการออกแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งไปที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ผู้ออกแบบบทเรียนสำเร็จรูปและผู้สอนจึงต้องจัดสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่วางไว้ ก่อนอื่นผู้สอนควรได้คุ้นเคยกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นอย่างดีและบูรณาการบทเรียนสำเร็จรูปเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอื่น เช่น การบรรยายหรือการอภิปรายได้ เป็นต้น

ก่อนเริ่มเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปครั้งแรก ผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เขียนคำตอบไว้ในเล่ม หรือแยกคำตอบในกระดาษเขียนคำตอบ และควรอธิบายให้ผู้เรียนทราบว่า คำถามในบทเรียนนั้นไม่ใช่ข้อทดสอบ ดังนั้น ผู้เรียนตอบผิดโปรแกรมก็จะช่วยหาคำตอบที่ถูกต้อง บทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีไว้เพื่อการเรียน ไม่ใช่เพื่อการสอบ ผู้เรียนควรได้เรียนไปช้าหรือรวดเร็วตามความสามารถของตนเอง ไม่ควรเร่งเร่งรัดหรือถ่วงเวลาให้ช้าโดยผู้สอน และควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ถามเมื่อมีข้อสงสัย เพราะข้อสงสัยอาจเกิดจากความกำกวมหรือผิดพลาดของบทเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ให้ดีขึ้นต่อไป

กล่าวโดยสรุป การสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป

8. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 494-495 ; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนและแบบฝึกอยู่หลายประการ ดังนี้ คือ

1. สำหรับงานผลิตแบบฝึก เป็นการประกันคุณภาพของแบบฝึกว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะผลิตออกมาจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้วผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ก็จะต้องทำใหม่ เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและเงินทอง
2. สำหรับผู้ใช้แบบฝึก แบบฝึกจะทำหน้าที่สอน โดยที่ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหมาย ดังนั้นก่อนนำแบบฝึกมาใช้ จึงควรมั่นใจว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพ ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้น จะช่วยให้มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. สำหรับผู้ผลิตแบบฝึก การทดสอบหาประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุในชุดฝึกง่ายต่อการเข้าใจอันช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพทำได้โดยการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพ E_1 เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ กำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 ใช้เกณฑ์ในเนื้อหาเป็นทศยะไว้ 80/80 โดยใช้วิธีการคำนวณดังนี้

E_1 ได้จากการคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนแต่ละคนรวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เทียบส่วนเป็นร้อยละ

E_2 ได้จากการนำคะแนนผลการสอบหลังการทดลองของผู้เรียนทั้งหมดรวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เทียบส่วนเป็นร้อยละ

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึก และการยอมรับประสิทธิภาพของชุดฝึก มีผู้ให้เกณฑ์ดังนี้

ฉลองชัย สุรวัดนบุรณ์ (2528 : 215) กล่าวถึง การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอน มี 3 ระดับ ดังนี้คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5 เปอร์เซนต์ขึ้นไป
2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากับเกณฑ์ หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่เกิน 2.5 เปอร์เซนต์
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซนต์ ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 495 ; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. ม.ป.ป.) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นควรพิจารณาตามความเหมาะสม โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80 , 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น เมื่อกำหนดเกณฑ์แล้วนำไปทดลองอาจได้ผลไม่ตรงตามเกณฑ์ แต่ไม่ควรต่ำกว่าที่กำหนดไว้ร้อยละ 5 เช่น ถ้ากำหนดไว้ 90/90 ก็ควรได้ไม่ต่ำกว่า 85.5/85.5

ส่วนขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ เมื่อผลิตแบบฝึกเพื่อเป็นต้นแบบแล้วก็นำแบบฝึกไปทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 1 แบบเดี่ยว (Individual Tryout 1 : 1) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง เพื่อค้นหาข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น ลักษณะของแบบฝึก จำนวนแบบฝึก ความสนใจของนักเรียนและความเหมาะสมในด้านเวลาเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 10 แบบกลุ่ม (Small Group Tryout 1 : 10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน (ละผู้เรียนเก่งกับอ่อน) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต ตรวจสอบงาน สัมภาษณ์ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วนำไปแก้ไขปรับปรุงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและปรับปรุงจนได้ตามเกณฑ์

ขั้นหาประสิทธิภาพ 1 : 100 ภาคสนาม (Field Tryout 1 : 100) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 10-40 คน ให้ผู้เรียนคละกันทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน ค้นหาประสิทธิภาพของแบบฝึก ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับที่ตั้งไว้ จากเกณฑ์พิจารณาประสิทธิภาพของแบบฝึกดังกล่าวในการศึกษาค้นคว้านี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไว้เป็น 80/80 โดยให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของ วารินทร์ รัตมีพรหม (2531 : 174) และหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 เนื่องจากเป็นสูตรที่นิยมใช้หาประสิทธิภาพของบทเรียน โปรแกรม และชุดการสอน ซึ่งวิธีหาประสิทธิภาพของบทเรียนประเภทนี้จะพิจารณาจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยท้ายบทเรียนสำเร็จรูป หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม หรือประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)

9. คุณค่าของบทเรียนสำเร็จรูป

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 172) ได้กล่าวถึงคุณค่าของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

- 1 สามารถจัดเนื้อหาของบทเรียนได้ตามจุดมุ่งหมายที่จะเรียนรู้
- 2 เสนอเนื้อหาเป็นลำดับอย่างมีระเบียบเป็นเรื่อง ๆ
- 3 ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมอย่างดีด้วยตนเอง
- 4 ผู้เรียนได้เรียนรู้จากจุดที่ตนเองบกพร่องได้
- 5 ผู้เรียนได้เรียนรู้ผลการเรียนของตนเองทันที
- 6 ผู้เรียนจะมีความรู้สึกประสบความสำเร็จ โดยก้าวไปตามความสามารถและความถนัดของตนเอง

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้
 กิติมา ปรีดีดิลก (2529 : 321) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจ
 ต่อองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และการได้รับการตอบสนองความต้องการ
 ณัฐสิทธิ์ วงตลาด (2544 : 10) ความพึงพอใจต่อการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือ
 ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน และการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุขจนเป็นผลให้ทุก
 องค์กรไม่ว่าองค์กรใดก็ตามถ้ามีบุคคลที่ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจมีความพึงพอใจมีความสุขทุก
 คน องค์กรนั้นจะพัฒนาไม่มีที่สิ้นสุด

สลใจ วิบูลย์กิจ (2544 : 10) กล่าวถึงความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มี
 มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ
 ของบุคคลนั้น ๆ

กู๊ด (Good.1973 : 163) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจ
 เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

สเตรส และเซเลส (Strauss and Sayles. 1960 : 5-6) ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจเป็น
 ความรู้สึกพอใจในการทำงานที่ทำ เต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้น ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาความหมายของ ความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ
 หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิง
 บวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติ
 กิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

2. ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามการที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมาก
 หรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในงานที่มีอยู่การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน
 จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แนวความคิดของ
 นักวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาเป็นเครื่องมือวัดความพอใจในการปฏิบัติงานองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อ
 ความพึงพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ
 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับงานปัจจุบัน แบ่งเป็น

- 1.1 ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
- 1.2 ความสนุกสนาน / ความไม่สนุกสนาน
- 1.3 ความโล่ง / ความสตั้ว
- 1.4 ความท้าทาย / ไม่ท้าทาย
- 1.5 มีคามพึงพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

- 2.1 ถือว่าเป็นรางวัล / ไม่เป็นรางวัล
- 2.2 มาก / น้อย
- 2.3 ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
- 2.4 เป็นทางบวก / เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางด้านเลื่อนตำแหน่ง

- 3.1 ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
- 3.2 เชื่อถือได้ / เชื่อถือไม่ได้
- 3.3 เป็นเชิงบวก / เป็นเชิงลบ
- 3.4 เป็นเหตุผล / ไม่เป็นเหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านผู้นิเทศ / ผู้บังคับบัญชา

- 4.1 อยู่ใกล้ / อยู่ไกล
- 4.2 ยุติธรรมแบบจริงใจ / ไม่ยุติธรรมผู้บังคับบัญชา
- 4.3 เป็นมิตร / ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
- 4.4 เหมาะสมทางคุณสมบัติ / ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางเพื่อนร่วมงาน

- 5.1 เป็นระเบียบเรียบร้อย / ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 5.2 จงรักภักดีต่อที่ทำงาน / ไม่จงรักภักดีต่อที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน
- 5.3 สนุกสนานร่าเริง / ดูไม่มีชีวิตชีวา

แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะ ดังนี้

1. งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัวงานจะมีความหมายต่อผู้ทำ

2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในเป้าหมายของงานต้องมีลักษณะดังนี้ คือ มีความภูมิใจในการทำงานโดยตรง งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวคิดดังนี้

2.1 ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน

2.2 วางแผนการสอนอย่างเป็นกระบวนการและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายการทำงาน สะท้อนผลงานและทำงานร่วมกันได้ (Scott. 1970 : 124)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมวิธีการ สื่อ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนจนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้รับผลตอบแทนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายในที่เป็นความรู้สึกของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกถึงความสำเร็จของตนเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ ได้ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ โดยครูอาจให้ผลตอบแทนภายนอก เช่น คำชมเชย หรือการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

เฮอริเบอร์ก (Herzberg. 1956 : 113-115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ซึ่งสนับสนุนและขยายแนวความคิดของลำดับความต้องการของมนุษย์ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการงานซึ่งเป็นผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของการงาน ได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและหน้าที่ที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของการงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

สมยศ นาวีการ (2525 : 115,119) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารหรือครูจะต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนหรือผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ คือ

1. ความพึงพอใจที่นำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง
2. ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยกิจกรรมอื่นๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจในผลการทำงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนปฏิบัติทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ครูผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

บริบทโรงเรียนจำปาหลวงวิทยาคม

โรงเรียนจำปาหลวงวิทยาคม ตั้งอยู่ เลขที่ 108 หมู่ 8 ตำบลนาจำปา อำเภอคอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เปิดทำการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 230 คน บุคลากรครู 17 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 2 คน สายปฏิบัติการสอน 15 คน สภาพสรุปโดยรวม นักเรียนส่วนมากมาจากชนบทไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรียนรู้อยู่ในกรอบที่ครูสอนเท่านั้น นักเรียนขาดความสนใจและไม่ตั้งใจเรียน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษซึ่งนักเรียนมีคะแนนทางการเรียนต่ำกว่าทักษะอื่นๆ และทำให้ผลสัมฤทธิ์โดยรวมนั้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ซึ่งสภาพปัญหาที่พบจากการสังเกตนักเรียน นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์ได้แต่ไม่สามารถแปลความหมายหรือตีความจากการอ่านประโยคหรือข้อความได้ จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน อีกทั้งสื่อการเรียนการสอนนั้นไม่เป็นที่น่าสนใจหรือดึงดูดใจให้นักเรียนอยากเรียน อยากอ่าน และนำไปสู่การเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จึงเป็นปัญหาใน

การเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศซึ่งวิธีการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ คือครูต้องมีส่วนสำคัญโดยตรงในการแก้ปัญหาที่ผ่านมานักเรียนยังขาดความกระตือรือร้น เนื่องจากขาดสื่อสิ่งเร้า การกระตุ้นความสนใจ ดังนั้นครูควรเลือกเนื้อหา จัดหา และจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยในประเทศ จำนวน 11 เรื่อง ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาวิจัยโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความ หาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยที่ใช้เทคนิค วิธีการสอน เครื่องมือการวิจัยแบบต่างๆ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษไว้อย่างแพร่หลายดังนี้

คมสันต์ เสาเต็ง (2542 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนอ่านจับใจความโดยใช้รูปแบบการสอนอ่านที่พัฒนาขึ้นกับวิธีสอนอ่านตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนจากการสอนอ่านโดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชิตารักษ์ คาบพลอ่อน (2542 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทดลองใช้กับนักเรียน โรงเรียนกุศบาทรายฐร์บำรุง อำเภอกุศบาทร จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ 80.26/79.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รุ่งจิตต์ อิงวิยะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียน หลังการใช้บทเรียนสูงกว่าก่อนใช้บทเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวรรณณี พากักดี (2543 : บทคัดย่อ) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกกลาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้แนวการสอนอ่านที่เน้นเทคนิคของคัลล์แมน ผลการศึกษาวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้แนวการสอนอ่านที่เน้นเทคนิคของคัลล์แมนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษหลัง

การสอนสูงกว่าก่อนการสอน และนักเรียนทั้งหมดที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้แนวการสอนอ่านที่เน้นเทคนิคของดัลล์แมนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

กลิ่นพะยอม สุระคาย (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีภาพการ์ตูนประกอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนทวีวัฒนา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านมีผลการเรียนสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก และนักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อกิจกรรมแบบฝึกและการฝึกการอ่าน

สุธาสิณี บุญครอบ (2547 : 72) ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 95.14/78.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

เชษฐวัช ชวกาญจนกิจ (2547 : 63) ได้พัฒนาชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษเรื่องการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.33/87.89 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 85/85

บุษบา รัตนวิศ (2548: 48) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 90.33/93.70 และผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากการใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี นระว้าง (2549 : 96) ที่ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพ 92.29 / 83.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เปรมฤดี พิมพ์เวิน (2549 : 109) ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนเพื่อฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เพื่อฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 77.60 / 76.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้บทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชเนีย อุปรัง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่าน เพื่อจับใจความวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะ การอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ 84.86/83.33 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบ ฝึกเสริมทักษะ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2 งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ จำนวน 7 เรื่อง ซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้ ไว้ดังนี้

ไวท์ (White. 1970 : 3375-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปกับวิธีสอนปกติ ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน แบ่งเป็นกำหนดกลุ่มตัวทดลอง 74 คน ให้เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและกลุ่มควบคุม 58 คน เรียนโดยใช้วิธีสอนปกติของครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียน ตามวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แมคคินเลย์ (McKinley. 1974 : 1443-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการอ่าน โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูปกับเครื่องช่วยสอนในการอ่านระหว่างเด็กอายุ 14-18 ปี ที่เรียนต่ำกว่าระดับ 5 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน และสามารถสรุป ได้ว่าทั้งบทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอนในการอ่านให้ผลดีกว่าในการเรียนด้วยตนเอง

ซอยสเตอร์ (Soyster. 1980 : 42-02A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้ บทเรียน โปรแกรมและการสอนแบบผังความรู้ (The Information Mapping หรือ TM) ซึ่งจะส่งผล ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความคงทน โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 แล้ว กำหนดเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนแบบผังความรู้ (TM) กลุ่มที่ 2 ได้รับการสอน โดยใช้ บทเรียน โปรแกรม และกลุ่มที่ 3 ได้รับการสอนตามวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยสรุปว่า กลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าทั้งสองกลุ่ม และเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า กลุ่มที่ 2 และ 3 กลุ่มที่ 2 เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าและสรุปได้ว่า การสอนแบบผังความรู้ (TM) และ การสอนโดยใช้บทเรียน โปรแกรม เกิดการเรียนรู้และความคงทน ได้ดีทั้ง 2 แบบ

เดแลนเนย์ (เชษฐวิช ชาวกาญจนกิจ. 2547:42, อ้างอิงมาจาก Delaney. 1985 : 111-A) ได้ ทำการศึกษาผลยุทธวิธีในการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจกับนักเรียนระดับ 4 และระดับ 5 โดยแบ่งการ ทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านแล้ว ทำการบันทึก เอาไว้ แล้วทำการจดบันทึกสิ่งที่สำคัญเหล่านั้นเท่าที่จำได้ และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีเดิม ผลปรากฏว่า คะแนนความเข้าใจโดยเฉลี่ยกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ควบคุม

บาร์คเลย์ (Barclay, 1985 : 46-02A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยใช้บทเรียน โปรแกรมและเกม เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ชายและนักเรียนหญิงที่อาศัยอยู่ในเมือง จำนวน 47 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มที่ 2 และผู้เรียนต้องการเรียน โดยใช้บทเรียน โปรแกรม มากกว่าการใช้เกมส์

ลิสตี (Listi, 1998) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ลำดับการเรียนรู้แบบ โปรแกรมกับการ สอนแบบปกติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเมือง โดยใช้เวลาศึกษา 6 สัปดาห์ ผลการติดตามผล พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยลำดับการ เรียนรู้แบบ โปรแกรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีการเรียนแบบปกติ เมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างนักเรียนที่เรียนมีความชอบในรูปแบบการเรียนรู้สูงต่ำเรียนด้วยลำดับการเรียนรู้แบบ โปรแกรม พบว่า นักเรียนกลุ่มแรกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มหลังอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

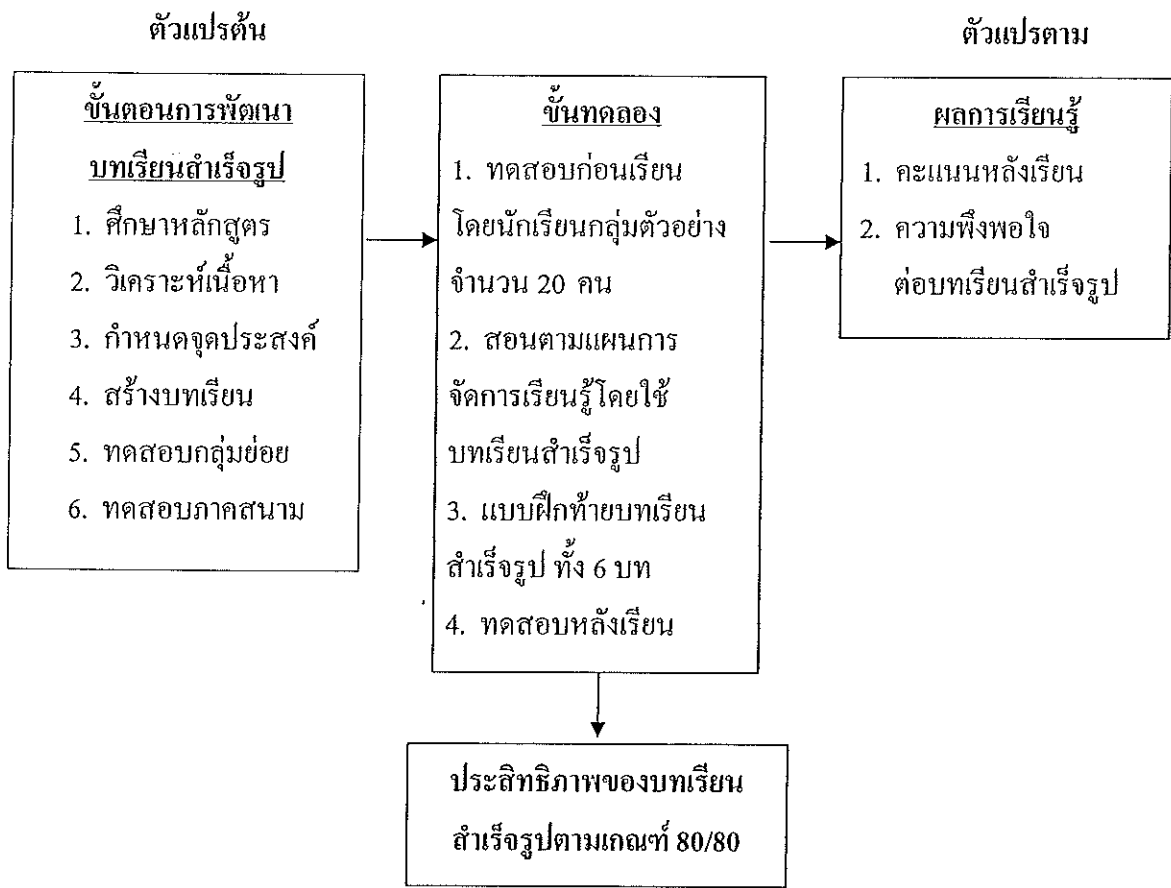
เฮย์ (Hay, 2004 : 45-MAI) ได้ทำการศึกษาเพื่อทดสอบภาคสนามในบทเรียนคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาเรขาคณิต บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเขียนขึ้น โดยใช้แบบ Director 8.5 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิชาคณิตศาสตร์จากกลุ่มที่แตกต่างกัน จากโรงเรียนปาลอสเวอร์เดสระดับมัธยมศึกษาของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนครั้งนี้ เพื่อสอนบทเรียนในเชิงลึกและเป็นเอกภาพของการหาปริมาตรของรูปสามมิติบทความนี้อธิบาย ผลและนัยสำคัญของ โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ทำการทดสอบภาคสนามแล้ว ซึ่ง เป็นวิธีการส่งบทเรียนในการศึกษาให้นักเรียนตอบบทเรียนเชิงปฏิสัมพันธ์ ซึ่งมีการซ่อมเสริมที่ลง ท้ายตัวอย่าง โลกจริงเกี่ยวกับประโยชน์ของการเข้าใจปริมาตรของรูปสามมิติ การประเมินด้วย แบบทดสอบก่อนและหลังสอนให้ได้เครื่องมือประเมินผลการศึกษาค้นพบว่าการสอนเสริมพิเศษครั้งนี้ มีคุณค่าในการช่วยนักเรียนให้เรียนรู้วิธีที่จะกำหนดปริมาตรของรูปสามเหลี่ยม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นงานวิจัยในประเทศ จำนวน 11 เรื่อง และงานวิจัย ต่างประเทศ จำนวน 7 เรื่อง รวมเป็น 18 เรื่อง แบ่งเป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในเรื่องการอ่านจับใจความ และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ผลการวิจัย การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความโดยใช้บทเรียน สำเร็จรูป ผลปรากฏว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระหว่างการใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือ บทเรียนแบบ โปรแกรมกับวิธีการสอนปกติ ผลปรากฏ ว่าการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปหรือบทเรียนแบบ โปรแกรมสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงและมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้วยเหตุผลและหลักการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษ จึงเห็นว่าเป็นความสำคัญยิ่งและมีความสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจำปาหลวงวิทยาคม อำเภอคอนจวน จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้านการอ่านจับใจความที่โรงเรียนกำหนดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปของผู้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการสร้างและการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยอาศัยหลักการในการวิจัยสื่อของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 18) และเอนก ศิลปนิลมาย์ (2542 : 13) เพื่อดัดแปลงเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย